

اسلام مجروری

شعاری : «دینی بر حیات، حیاتی بر دین» د. ز.

پیل ۳ صای ۴۸ ۱۲ محرم ۱۳۳۰
۲۷ تفرین اول ۱۳۳۲ مدیری : حلیم ثابت

جلد : ۴

تقیط و تقریر

قاموس فلسفه ... [محترم رضا توفیق بك طرفدن یازیلان قاموس
فلسفه نك تنقیدی]

منصوری زاده سعید

ادبیات

گویندن کیلورم [۲۳ آیاناناده آغلاریندن شکره ...] اسپارطه مبعوثی

حق

اسلام اجماعیاتی

دین و شریعت [اسلامیله مدنیت عصریه نك تمامیتله قابل ائتلاف اولدینی]
(طینندن)

کوک آلب ضیا

نسخه سی ۶۰ پاره در

توزیع یری زمان کتبخانه سیدر

تجدید استقبال مطبعه سی

کوئین کلورم [۱]

قوجہ کال بیلہ ، ۲۳ : آیزمانادہ آغلادقندن سوکرہ ...

(کالات فکریہ بی واو قوتلہ ترقیات عالمی ، یو درجہ بہ کتیرہن خاصہ ، اصحاب قلمک ، فوق العادہ اولماسیلہ برابر ندرنی دکل ، فوق العادہ اولماسیلہ برابر کثرتی در) دیمشکن .. (بوندن بویلہ ولو قافیہ سیلہ وزنیہ اولسون ؛ حمزہ نامہ عوکیاتی ، غول بیاتی زوایاتی دیکلمہ بہ جکتر و جامز تندہ اولدقجہ بوامت مرحومہ بہ دخی دیکلمہ بہ مکہ جالیہ حاجز) دعواسیلہ قالقوب یمنلر ایتمشکن .. دیدیکلمہ بہ او بیغون جوقوشی یا مامش . قلم قوللانلر ، دوشونلر ، اوقویانلر ناصیل جوغالیردی ؟ حنین (جزمی نامہ) لر یازلقلمہ می ؟ ملت (حمزہ نامہ) بی ناصیل اوقومازدی ، (عاشق غریب) لہ بیراقلمقلہ می ؟

قوجہ آرسلان !..

« برحزب قلیل ایدی معین

اعدا ایسه لشکر حرمرم »

کی چترہ قیل آغزلری براقوب ،

« طوب باتلا سین ، آتشلری اطرافہ صاحبین ! »

دیدیکی زمانلر دده دیلزی و برملتک دیندہ کی ماہیتی کورمہ مش ، کوزہ تمہ مش . بونک ایچون ملت بونی (ای غازیلر) قاداریلہ جسمہ بہ مامش ، صاروب قوجا قلا یامامش . چونکہ کورمہ کہ دیلی طبیعتک - عکسہ زور لاتیور ، قصد - یریلیور ، ترس قیور اتیلیور . بر حالده کہ بونی بوکون ، بز بیلہ اکلایاجقمز زمان ، اوکزده بر عروض خندہ کی بولیوروز . پرندہ آتوب خندہ کی آنلاد -

[*] باشی بوندن اولکی صابیدہ و (تورک یوردی) رفیقزده در .

يغمزه ايسه ، ئوز ھىمىھىر ياردن آيرلش اوليورز . . بوندن ھىكره اونلر برطرفده ، بز برطرفده . . ايسته سېي بو اولمالى ؛ يوقنھ آزاده (مفعول مفاعيل) آتلا ئىچى اولمانش اولسه ، (طوب پائلاسىن) ، (آتشارى اطراف ھاجىلىسىن) سوزلرى ، عثمانلىك اكلاھ مياچى شيار دكلى . بونوك اديب ، شېھ يوق ، براز معذور ايدى . لکن زواللى ملت داھا معذور ايدى . اوزمانلر اقلر و كوزلر بلکہ بوقادار آچىق دكلى . لکن نه ديهلم کہ بز طيقانلىمش ، بوغولمش اولدئىق !

- « دوزر واديدھ دورادور برسس ، رودلر چاغلار ؛
- « چن مائى ، قورونلر بئھ ، رنگا رنگدر طاغلر ؛
- « شفقندن ، فجردن اينكده جمع سيم وزر باغلر . .
- « بوشنكده نيم كوكلدر آنچاق وارسه بر آغلار . .
- « بولوتلر ، طالعنلر ، آخترلر اطرافدھ ھې محرم ؛
- « آغاچلر ، خويلر ، قوشلر ، چيچكلر دائما خرم . . .

ديوب دىيوب درين استغراقلرھ طالان اونكى بونوك اداھ ايسه ، بزىن داھا اوزاق . دائما بولوتلر دھ ، دائما بولوتلر ك اوستندھ . فى الحقيقه اوبر ھا . . لکن كولكھسى اوستمزھ دوشمھ يوركھ ! اونك قولاغنھ دائما (بر پردھ دار ، مطربھ جلوھ ساز) دن سسلر كلير . بونى جھان بيلير . عجا (اشپر) شاعرى ، عجا (دختر هندو) مؤلفى ، كوكلر دھ طولاشين كن يرلر دھ قيورانان بزلى كورمى ، بزىم يرلر دن قويان لغانلرمى ايشتمى ؟

واقعا بر كلاك ، برھامدك بر الھامى ، وقت اولوركھ بيك ھيتلى روحى طوبوشدوروز ، بويھلكھ بر ملتى قوزتارير ، بر بونوك آقئىنى باغلار ويا چوزور . بلکہدھ بويھ اولدى . بلکہ داھا داھا دھ اولاجى . بلکہدھ شعر وادبيات كزيدھ بر صنفك ايشى و ذوقى ؛ خلق ايشى دكل ؛ بلکہدھ بز اوقادار يوكسھكلرھ طيرمانا مازھ . لکن بويھ اولقلھ بزى اولدئىمىز یردھ باقىمىز بيراشقى ، يوقلاماق ، ارايوب صورنامق روا اولورمى ؟ باخصوص ديلزى

بوقادار خورلامق، زورلامق کناه اولماز می ؟ (بیلدیز) دیمه یوب مطلقا
(اختر) دیمک ، نه دن ایبری کلسه کرک ؟ (سینک) دیمه دن ، (چوبان)
دیمه دن قورقوب مطلقا (مکس) و (شبان) دیمک ، نه دیمک اولسه
کرک [۱] ؟

بوملت ایچنده کلوب کیدن بویوکاردن بری ده ، بوندن شو قدر بیل
أول ، یوکسه ک یوکسه ک دوشونمیش . لکن دوشوندیکی سویله به چکی وقت
باشقه بر آدم اولوب ، « برمدعسک که عدم ، خزانه ایداعکدر ؛ برموجدسک که
یوقلق وسیله اختراعکدر ! عقل دورین ، افق ذروه کالکی کوره مز ؛ وهم
تیزیر ، دامن سزادق جلالکه ایره مز . ، شکلنده ایقنارق ، صیقینارق عادتا
باغین دوشمش . بر افاده که اوقومق ایچون بیله دیز چوکوب هجه لمه ملی .
آیچناجق شی .. یزی کوکلزه چکمک ایستهرکن ، بر آرشین بیله یوکسه کتد
مه مشن . چونکه قولاغمزه کیره جک کی ، آغز مزه یا قیناچق کی سویله مه مشن .
همشیر ، غیرتار بوتون بوشه کیتمش . داها آیچناجق شی که بو کون سنان
پاشانک آدینی بیلن ، (النہات) نک بر صحیفه سنی اوقویان کیمسه یوق . آم
ای قوجه پاشا ! حالزی ، طبعی ، آزاچق قوللامش اولایدک ، البته سن
بویله اولمازدک ؛ البته بزده بویله اولمازدیق !

خلقک باشندن یوقاری سوز سویله مک صنعتده ، آز چوق سنان پاشانک
ایزندن کیدنلر ، حالده اکسیک دکلی .. کون طوغویه کیتمشلر ، کون
باقیه کیتمشلر ، اوباشقه شی . بونلر حالا وحالا ایشله یورلر ، صولراوسته
تقشیر یایوب طور یورلر . بو ایجه ایشلرک بلکه استانبولده آراییحیری
و آلییحیری وار . لکن کویده سوردم ، یوقلادم ؛ نه (مائی و سیاه) اوقویان ،
نه (اوراق ایام) کورهن کیمسه بولدم . بورالرده حالا یورنکلره (ماوی)
(قاروا) دیورلر ؛ حالا (اوراق) ی ، (ایام) می بیلمه یورلر . قورقولورکه

[۱] « ای ناله زن مکس که اولورسک سدارسان ؛

« ازهار ایچنده اویقوبه ظالمش ایکن شبان .. »

[تلخیص و اختور هوغودن ترجمه]

یوں سنان پاشانک اویو کسک تضرعلری ، تضرعلری نه ایسه ، یارینده یونلر او اولاجق !

بیم اوقادار اغیرلاشمش که باشمی قالدیرامایورم . باشنده کی نوبتلرک صیتمه لری ایچنده ترلر دوکهرک دوشونیورم . البته ، دیورم ، ادبیاتلرک ، شعرمنک بوقادارفا ، بوقادار ضررلی برشکل آلماسنده بزمده قباحتمز جوق ، یازانلرمنک کوزلریچی دومانلر بورویوب (چشم ، ابرو ، کیسو ، ابروان ، کیسوان ، مزه ، مژگان ، جفون ، شفون) دیبه صاحبلا دیقاری وقت ، (نه دیورسکنز ؟ یونلرک دیلمزده آدی یوقی؟) دیبه مشر . بو بیچ حقه بازلقلره برشقی نظرله یاقوب بونی بابانلری اوموزلرمنده طاشیوب کلشیر . متلاء عارف بر معارف ناظرمنک (مکتب که مهد نازیدر افکار حکمتک [۱] مصراعله باشلا یوب صوغوق بریلان ایصلینی کی اوزانوب کیده ن مشهور (ترکیب بند) نده بزه ، چوجوقلرمنه ، کیمسه یه یارار ، سانکه نه وار ؟ بوقیلیقده کی نایله صنعتلرک حتی ،

- » معرفت حقک اجل لطف سبحانیدر .
- » (عزت) ک بائینی ، (معموریت) ک حامیسیدر ؛
- » دائم ایلهو ظاهر و باطنده قلب امور ،
- » سانکه احکام شئونک (صانع ثانی) سیدر [۲]

کی ،

- [۱] » مکتب که مهد نازیدر افکار حکمتک ،
- » هر لحظه مکتب سیدر اقبال و عزتک ؛
- » مکتبدر افکار کیده سی اذواق و ترمتک ،
- » مکتبدر آتایی جهان سادتک ..
- » مکتب ملاذ رفعتدر آدمیتک
- » مکتب کال و زینتدر عقل و فکرک
- » مکتب هیفه مصدریدر هر مرتبتک
- » حای ذی شکوهی دکلمی؟ (الخ)

[۲] کال تک

- » هر نقش بدیع حیرت اندود
- » بر جلوه سیدر جناب حقیق ،
- » هر شعر بلیغ حکمت آلود
- » بر نکته سیدر کتاب حقیق ،
- » هر لحن لطیف رقت افزود
- » بر نغمه سیدر رباب حقیق ..
- » هب طبعه صفا و یرن بدایع
- » یاری ! سکا دکلی راجع ؛ [۳]

کی کوز آلیچی طومطر اقلری بو کونده، یارین ده جامدولا بلرده صافلاناجق
یاچه چیچکلردن باشقه نهدر ؟ آرتیق یتیشیر ! کارندن کچدیک، بویلان نقشی
هترلردن اوصان کلدی .

خیر حیثیتمنی؟ یوق یوق، اویله براولجوسزک یوق؛ هم ناصیل اواسونک
اوشعرلردن ، اوسحرلردن نیمده چوق ذوقم وارایدی . ینده داهالرندن
باشقه .. حالجه ته قدر زمان ، فضولی ایله یاندم ؛ نضی ایله کورلهدم، ندیمله
کلکلرله، غالب خان ایله کوکلرله طایدم . کاله طاییندم . حامده، ضیایه، اکرمه،
فیکرته چاریلدم؛ سوکره کیلرله ده یک چوق قایلیدم . حالایله براز بویله .. آه
ملتی بو کونکی خالنده کورمه مه لیدم ، اونک یارینتی کوز اوکنه کتیردکجه
ئوز به مه لیدم . یوقسه ، اواکنجه لر، البته نیمده خوشمه کیدردی و کیدر .
اک سوکره ، شونندن ده امینم که ، بی بوجسار تمدن وشکایتمدن طولای،
فرضا بوتون دنیا نانکور کوزوب عیلاسه ،

» اسلافی یا ایتمک ایچون ایجمال ،

» لازمی معاصرینی اغفال ؟

دییه وظیفه درسی و یرن او بویوک مرحومک بویوک روحی عیلاماز .
یا کیلما یورم ، امینم ...

بن بویله ، حیوان اوستده بر جوان کیمک کچی ، قاپ قارا ، ایچیم قانا یا
 قانا یا کیدرکن ، قولانغه کوکلردن طوغروینه بر سس چالیندی . دیکله دم .
 مہسی چوجوغنک آغزنده ، بشیکه یا صلاغش بر تازہ قادین ،
 « جامعارہ کوتور ہلال .. تئی !

« ہم یوردی ، ہم ٹوخی آل .. تئی ! [۱] ،

بدیہ سنی او قویوردی . باشمده ، کوکسمده ، بوتون وجودمده روح
 ٹورپہردی . بوتون روحیہ سارصلیم . باشی قالدیروب یا قدم . ییلدیزلری
 کوردم . ایچمہ کونشیر طوغدی . یوقاریدم ، یولک الگ دیکتل زمانلرندہ
 آلہہ طابانوب ،

« ملتک سہو کثری ٹوزمده ،

« وطنمدن باشقہ شی یوق کوزمده !

دیہرک ، اوگہ دوشن قہرماہ استاد من محمد امین طور یوردی . چوجوقلر
 سادہ قیافتی ، یکمی شعرلری ، دال دال ، یاراق یاراق ، چیچک چیچک ..
 یک یکمی بر کوزلککہ کولوسہ یین ییلدیزلرک آنکلیری اوچنہ صاحبورلردی .

« چیچم ، چیچیم ، کونش بوستون طوغدی ،

« آلتین صاحبیریلہ ظلمتی بوغدی [۲] ،

« ملکندن اوزاق دوشم ؛ بیلیم کہ

« ہانکی وقت بگا نصیب اولہ حق

« اونی کورمک ! .. او طویغ کویدمدغکی

« اوجکزده کوکلم راحت بولاجق !

« روزگار آسز یا ماچک باشندہ ،

« باشقہ حال وار طوبراغندہ ، طاشندہ [۳] ،

« بویوک یا چوبوغیلہ دیکگہ تیرکن اورماندہ ،

[۱] کوک آل شیا . [۲] ع . جانب . [۳] ع . علوی .

« بویوک آتاتره یاغی، قایماق یابار بریاندە [۱] »

« سویله بکا کوزەل درە !

« صاف سولزک نردن چیقار ؟

« نرەلری اوقشار بیقار ؟

« یا کیتدیگک یرلر نرە ؟ [۲] »

« کوزەل حیوان ! قوزولرک نیچون طاغیلدی ؟

« قویونلرک مەسندن قانی صاغیلدی ؟ [۳] »

« کیجه چوقدن باشلامشدی ، سیلتمشدی اوولر ..

« کولکر بولوت ، یرلر دومان ، نەایشیق وار نە یول وار ؟

« یالکز درین برقارا کلق اقلری صاراردی ،

« یرلر کویک صوریوردی ، کویک یرلری آراردی .

« دکیز طاشقین ، روزکار جوشغون ، فیرطنلی برکیجه ؛

« جنک بوتندە کیدنرە قاصیرغەر اکلنجه ..

« شمشک چاقار ، یول کوستەریر ، طالقە دیردی : ایلری !

« هایدی یورو، ای تورک کنجی، قوش . قوجا قلاظقیری ! [۴] »

بیلیم که هانکیسی آلمالی؟ آم . بن دده برچیجک اولوب، برشعر اولوب،

برشاعر اولوب، برییدیر اولوب اورالرده سربیلوب یا بیلمالیدم، دوشوب

یا بیلمالیدم! نە اولمشده آقشامدن بری بونلری کورمه مشم؟ خسته کو کولجکمی

بونلرله اوقشایوب یاتیشدیرمامشم؟ ظاهر، شیطانلر کوسته ورمه مش اولاجق .

خلقه سویله بن، خلقه آغلایان؛ خلقی سویله بن، آغلانان، خلقک

یوزنی کولدورمکه چالیشان بوئوز حیغلیقلر نی یکیدن چیلدیر تاجقندی .

برکت ویرسین که قارشیمده برقارالتی کوروندی : (سانکه بونلرده نە؟،

دیدنی . بو برخور تلاقندی . آکلادم، انتقات بیله ایتدم . فی الحقیقه حالا بر

صنف بیلکیچ کیمسلر، ایاقده دیم دیک طوروب کوز بهلر تیورلر؛ «بویالری

(۱) ا. علاء الدین (۲) ا. جواد . (۳) آ . کوندوز .

(۴) حفظی تویق . هنوز باصیلمامش بر همرندن .

كىتىمىز بىر يول (دىيورلر . شىكر اللهه ، بن تمام قناعتله اينانمىم : بويول هم ايلرى كيدىجك ، هم بىزى ايلرى كوتورجك . بن ينه اينانمىم كه (اولماز) دىنلرده ، (اولور) دىنلرده بىلمه يهرك بىلهرك ، ايسته مه يهرك ايسته يهرك ، بوزارق باپارق ، دىلك تىزله نىسنه ، سىلكىنمىسنه خدمت ايدىورلر ؛ دىل ياواش ياواش حاضىر لانيور . هم چوق كچمه يهرك ، بو قارا كلق كيجه نك سوكنده بر كوشن طوغاچق ؛ قارا كلقلردن كوشن طوغاچق ، بىر يويوك اديب كلهجك ؛ بو كىسه سىز ، نو كسوز ملنى طوتوب قالدىراچق . ايلك بىسى ايدىجك . هم دم چوق يا قىنده . ايسته اللهك عنايتيله ، دوست دوشمان فرقىده اولارق اولما يارق اونك يولنى اجوب طور يوروز .

كوكلم كوكلر قادار آچىلمش ، ككىشله عىشىدى . اوخ ، دىيوردم ؛ الحمد لله ، دىيوردم ؛ بوسىرده آكلادم كه اسپار طه نك كنارىنه ، چاي بوينه ككشديك . تمام بىزىلدر جامعلرى ، قىلرى ، مناره لرى يرلرده باتان زلزله آرتىنى شهرك بو حوار مھله . چكلىر ندىكى مسجدلردن ، الله اكبر ، الله اكبر ياتى اذانلرى يوكسه ليوردى . كوكىم برداها ايمانله قباوردى . يارى ، ديدىم ؛ بىزى داها چوق بلكه عه ؟ قورتارىمى شاعىر مزى . يوللا ... اى بويوك شاعىر مزى ، ديدىم ، آرتىق سىن ده كل ؟ كل ده ؟ كوز ياشلر مزى الماس كى قوللان ! قانمزدن پارلاق پارلاق بويالر چىقار ! بىم طور اعمله ده قالدىراچك بىنايه چامىر ياپ ! ...

اسپار طه لى حقى

اتحاد و ترقى قونفرهسى

— ۶ —

بوسته كى اتحاد و ترقى قونفرهسى ، اجرا ايتدىكى علمى مناقشه نتيجه سنده ، فرقه نك خصوصى رنگى تشخيص ايتدىرن صمىبى برقاعت اظهار ايتدى ، بو قناعتك روحى ، اسلاميتله مدنيت عصر يه نك تماميله قابل اشتلاف اولديغنه اعتماد دور . ملكىتمزده اوتبه دن برى بو قناعته مالك ذوات اكسيك دكلىدى . بونلرك